

LIT.: C. Fisković, Zadarski majstori u Dubrovniku tokom 14. stoljeća, Anali—Dubrovnik, 1953, 2. — Isti, Prvi poznati dubrovački graditelji, Dubrovnik 1955, str. 34.

NIKOLA MODRUŠKI (Nicolaus Modrussiensis), biskup, humanistički pisac i bibliofil (Majine u Boki kotorskoj, 1427 — Rim, 1480). Bio je biskup senjski (1457 — 60) i modruški (1461 — 80), papinski poslanik na bos. i na ug. dvoru, a posljednje godine života proveo je većinom u Italiji (Viterbo, Ascoli, Rim, Perugia, Spoleto). Veliki prijatelj književnosti i sam je napisao osam djela. Njegov pogrebni govor o Petru kardinalu Sv. Siksta (*Oratio in funere Petri cardinalis s. Sixti*) prvo je tiskano djelo jednoga našeg autora (Rim 1474). Skupio je zbirku od osamdesetak dragocjenih srednjovj. i humanističkih kodeksa koji se danas nalaze u Rimu (Biblioteca Angelica).

LIT.: C. Frani, Evasio Leone e le sue ricerche intorno a Nicolo vescovo Modrussiese, La bibliofilia (Firenze), 1916 — 17. — N. Žic, Najstarija inkunabula hrvatskoga autora, Nastavni vjesnik, 1932 — 33. — Isti, Kodeksi modruškog biskupa Nikole, ibid. — Isti, Knjižnica modruškog biskupa Nikole, ibid. Š. Ju.

NIKOLANCI, Mladen, arheolog (Stari Grad na Hvaru, 21. VIII. 1916). Studirao na Filozofskome fakultetu u Zagrebu. Od 1947. radio u Arheološkom muzeju u Splitu, 1972 — 77. direktor Centra za zaštitu kulturne baštine otoka Hvara. Bavi se antičkom arheologijom, osobito grčkom arhaikom. Iskapao na otoku Visu (Issa).

BIBL.: Neki pomorski predmeti i spomenici iz srednje Dalmacije, VJAH, 1953; Nove grčke kacige i knemide u Dalmaciji, ibid., 1959; Helenistička nekropola Isse, ibid., 1961 — 62; Arhaiski import u Dalmaciji, ibid., 1966; Maloazijski import u istočnom Jadranu, u knjizi: Jadranska obala u protohistoriji, Zagreb 1972; Epigraphica graeca nova et vetera in Dalmatia reperta, Diadora, 1980; Postrema opera, VJAH, 1989. B. Čk.

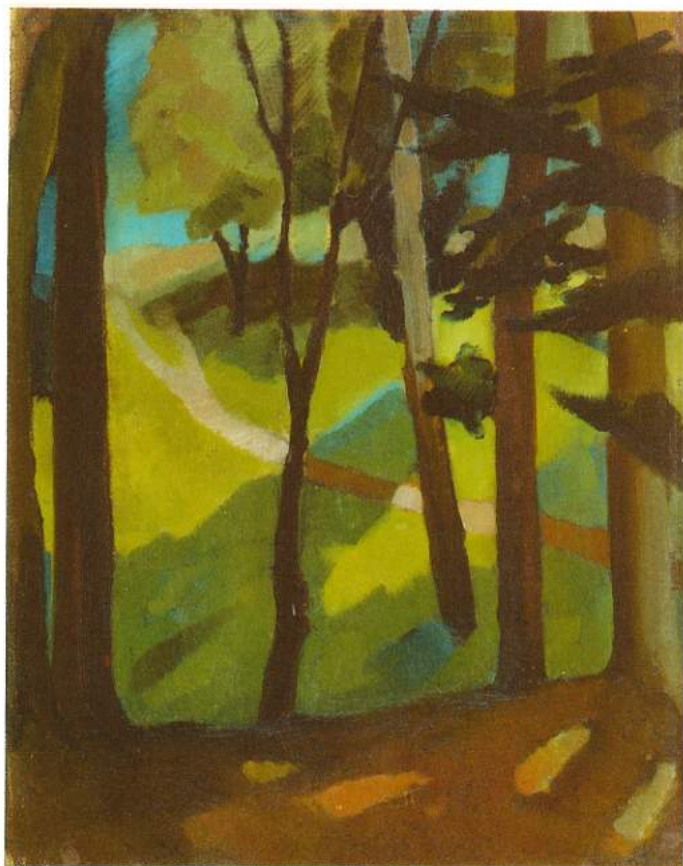
NIKOLA PADOVANAC, graditelj iz Padove (XIV. st.). U Dubrovniku boravio dvadesetak godina. God. 1342. prekrpio je svodom Menčetićeve crkvice na obali u Gružu, 1349. dovršio crkvu Sv. Andrije. S nekim dubrovačkim graditeljima gradio je i kuće.

LIT.: C. Fisković, Prvi poznati dubrovački graditelji, Dubrovnik 1955, str. 65.

NIKOLA VLADANOV, slikar u Šibeniku, spominje se 1409 — 66. God. 1409. slika raspelo za šibensku dominikansku crkvu, a te se godine spominje i njegovo putovanje u Veneciju radi nekih drvorezbarskih radova; 1419. izvodi poliptih za klesara Mihovila Cipila, a 1432. još jedan za crkvu Sv. Trojstva. God. 1434. spominje se pri pogodbi za poliptih u crkvi Sv. Franje, a 1443. obavlja neke radove na jednoj slici za dominikance. — Jedino mu je uočavano djelo poliptih slika za crkvu Sv. Grgura koji se datira u razdoblje 1419 — 32 (izložen u zbirci crkv. umjetnina u crkvi Sv. Barbare u Šibeniku). Po stilskim obilježjima poliptih se veže za venecijansko slikarstvo kraja XIV. i poč. XV. st. a niz osobitosti i određena pučka crta odaju njegovu pripadnost dalmatinskoj slikarskoj sredini.

LIT.: K. Prijatelj, Prilozi poznavanju zadarskog i šibenskog slikarstva XV. stoljeća, Prilozi — Dalmacija, 1954. — Isti, Dalmatinsko slikarstvo 15. i 16. stoljeća, Zagreb 1983. — Isti, Neobjelodanjene slike «Bogorodice s djetetom» Nikole Vladanova, Prilozi — Dalmacija, 1988. R.

NIKOLIĆ-PODRINSKA, Vera, slikarica (Zagreb, 8. XI. 1886 — 28. III. 1972). Studirala slikarstvo na Akademiji u Zagrebu (1910 — 14, O. Iveković), u Beču (1915 — 16) i Parizu (1926 — 28, A. Lhote). U početku slikala u stilu realizma (*Glava sestre Dagmar*, 1917) i postimpresionizma (*Rasinja*, 1917; *Žene u prešnici*, 1922); njezini potonji radovi imaju

V. NIKOLIĆ-PODRINSKA, *Šumski put*. Zagreb, Zbirka Kovačić

oznake postkubizma (*Mrtva priroda s jabukom i knjigom*, 1925; *Dečko u zelenom*, 1925; *Akt*, 1927). Uglavnom je slikala plohama čiste boje oblikujući kubične volumene (*Motiv iz Engleske*, 1936; *Žena s djetetom*, oko 1940; *Davos*, 1947; *Novi Vinodolski*, 1959; *Novljanski poštar Anton*, 1964; *More i hridi*, 1968). Radila je ilustracije za novine i časopise i za svoj putopis *Od Zagreba do Bangkoka* (Zagreb 1955). Izlagala je u Zagrebu (1917, 1939, 1951, 1961, 1971), Novom Vinodolskom (1954), Washingtonu i Clevelandu (1965), Samoboru (1967), Karlovcu (1972).

LIT.: J. Depolo, Na čvrstim principima suvremene umjetnosti, Vjesnik, 14. XI. 1966. — V. Maleković, Kubizam i hrvatsko slikarstvo (katalog), Zagreb 1981. — G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo XX. stoljeća, I, Zagreb 1987. — Vera barunica Nikolić-Podrinska, 1886 — 1872 (katalog), Zagreb 1993. R.

NIKOLIN, Krile (Kristofor) → ANTUNOVIĆ, KRISTOFOR NIKOLIN

NIKŠIĆ, Radovan, arhitekt (Karlovac, 31. V. 1920 — Zagreb, 1. III. 1987). Diplomirao 1943. na Tehničkom fakultetu u Zagrebu; doktorirao 1978 (*Komunikacije — konstruktivni i oblikovni element arhitekture*). Od 1966.

R. NIKŠIĆ i N. KUČAN, zgrada Otvorenoga sveučilišta u Zagrebu

NIN, crkva Sv. Križa

profesor na Građevinskome fakultetu u Zagrebu. Boravio je 1956/57. u Nizozemskoj, gdje je radio u ateljeu Van der Broeka i Bakeme (Rotterdam). Izvanredni član JAZU od 1986.

Projektirao je stambene, poslovne i obrazovne ustanove u kojima primjenjuje racionalni princip organizacije prostora i oblikovanja. U zajednici s N. Kučanom izvodi 1961. zgradu Radničkog sveučilišta »Moša Pijade« (danas Otvoreno sveučilište) u Zagrebu, jedno od antologijskih djela hrv. poslijeratne arhitekture. Visok domet ostvaruje (s E. Šmidihom) u nizu osmogodišnjih škola koje se grade u zagrebačkim novim naseljima (Dubrava, 1960; Trnsko, 1963; Zapruđe, 1966; Grana, 1970; Srednjaci, 1971; Prečko, 1972; Dubec, 1975; Klaka, 1976; Sopot, 1976), u projektima za zdravstvene i dječje ustanove (Trnsko, 1966; Sopot, 1977), te za zgradu Matematičke gimnazije u Zagrebu (1976). Od njegovih se poslovnih objekata ističu robna kuća u Varaždinu (1973), Eksploatacioni centar autoceste Zagreb–Rijeka (1976), a napose zgrada Službe društvenoga knjigovodstva u Zagrebu (1981, s A. Dragomanovićem), u kojoj uspješno sintetizira dotadašnja oblikovna nastojanja. — Sudjelovao je samostalno ili kao suautor na mnogim arhitektonskim i urbanističkim natječajima: plivalište u Rijeci (1950, s V. Turinom, I. nagrada), hotel na Plitvičkim jezerima (1953, s B. Murkovićem, I. nagrada), stambeni neboder za Hansa-Viertel u Berlinu (1956, s J. Stoklom, I. nagrada), hotel u Mošćeničkoj Dragi (1961, s A. Dragomanovićem, I. nagrada), zgrada CK Hrvatske (1961, s A. Dragomanovićem i E. Šmidihom, III. nagrada), Dom RTV Zagreb (1963, s A. Dragomanovićem i E. Šmidihom, II.

NIN, riznica župne crkve

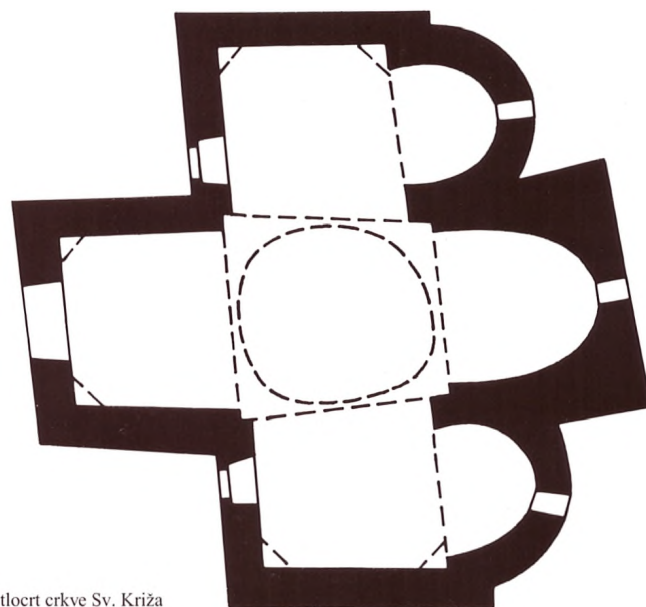
nagrada), zapadni ulaz u Zagreb (1969, s A. Dragomanovićem i E. Šmidihom, I. nagrada), studentski dom u Novome Sadu (1980, I. nagrada).

Objavio je više stručnih i teorijskih članaka u časopisima (»Čovjek i prostor«, »Arhitektura«, »Telegram«), sudjelovao na stručnim skupovima u zemlji i inozemstvu (Hag, Otterlo, Hamburg).

LIT.: Arhitektura u Hrvatskoj 1945–1985, Arhitektura, 1986, 196–199. — Arhitekti članovi JAZU, Rad HAZU, 1991, 437.

R.

NIN, gradić SZ od Zadra. Naseljen u prapovijesti; nalazi iz neolitika, nekropole iz željeznoga doba (liburnska kultura) s bogatim grobnim priložima (fibule, nakit, keramika; mnogi primjerci uvezeni iz Apulije). Za vladavine Rimljana (municipij *Aenona*) urbaniziran, s ortogonalnim rasporedom ulične mreže i forumom. Očuvani su ostaci monumentalnoga hrama s tri ćelije i trijemom na pročelju. Pronađeni su podni mozaici s prikazima gladijatorskih borbi (crni crtež na bijeloj podlozi). Iz Nina potječu mramorni portretni kipovi rim. careva (August, Tiberije i dr.). Istražene su ant. nekropole s vrijednim priložima (keramika i staklo). Iz starokršč. razdoblja su ostaci bazilike Sv. Marije (danas zatrpali). Iz srednjega je vijeka očuvan dio gradskih zidina. Župna crkva, nekadašnja katedrala, ima više građevnih slojeva: starokrščanski (ostaci apsida), predromanički (jugozap. bočni zid), romanički (zvonik), gotički (kapela Gospe od Zečeva) i kasnobarokni (produženje iz 1795). Crkva Sv. Križa je predromanička građevina križna tlocrta s kupolom. Na nadvrtniku je uklesan natpis hrv. župana Godečaja. Na više mjesta u gradu pronađeni su ulomci

NIN, tlocrt crkve Sv. Križa

kamenoga predromaničkoga namještaja s pleternim ukrasima. Ističu se ulomci arhitrava s imenom hrv. kneza Banimira. Pretpostavlja se da iz Nina potječe krstionica s imenom kneza Višeslava. Jednoblodna crkva Sv. Ambroza romaničkoga je stila s pravokutnim svetištem iz XV. st. Na groblju se nalaze ostaci gotičke crkve Sv. Ivana. Uništene su gotičke crkve Sv. Mihovila i Sv. Duha. U župnoj se crkvi čuva drveni gotički kip Majke Božje s djetetom srednjoeur. osobinâ i kameni oltar, rad T. Bokanića. U riznici župne crkve izloženi su vrijedni zlatarski radovi od IX (relikvijar u obliku torbice) do XV. st. (škrinjica sa svetačkim likovima). Ističe se relikvijar u obliku ruke, rad zlatara Šimuna, dar bana Pavla Bribirskoga. Arheol. nalazi, ulomci ant. i srednjovj. spomenika izloženi su u arheološkoj zbirci. — Izvan grada su istražene dvije starohrv. nekropole s vrijednim predmetima (lok. Meterize i Ždrijac). Na brežuljku JZ od Nina nalazi se romanička crkva Sv. Nikole, centralnoga tlocrta i križno-rebrasta svoda (XII. st.).

LIT.: L. Jelić, Dvorska kapela sv. Križa u Ninu, Zagreb 1911. — D. Domančić, Bokanićev ninski oltar, Prilozi — Dalmacija, 1956. — Š. Batović, M. Suić i J. Belošević, Nin, problemi arheoloških istraživanja, Zadar 1968. — I. Petricoli, Osvrt na ninske građevine i umjetničke spomenike srednjega i novoga vijeka, Radovi HJZ, 1969, 16–17. — J. Belošević, Materijalna kultura Hrvata, Zagreb 1980.

I. Pet.

NISKO, selo u Dalmatinskoj zagori, iznad Trogira. Na seoskome su groblju otkriveni ostaci starokršč. crkve i više ulomaka njezina kamenoga namještaja, a tu se nalazi i nekoliko stećaka. Na području sela je uočeno i starohrv. groblje.

LIT.: S. Gunjača, Muzej hrvatskih starina od oslobođenja do danas, SHP, 1952, 2.